

OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO INSTRUMENTEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

BLOK 1 - SOOŚ JAKO NARZĘDZIE ZRÓWNOWAŻEGO ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Ewolucja systemu OOŚ w Polsce jako instrumentu zarządzania ochroną środowiska

Andrzej Mizgajski

Gdynia, 19.listopada 2025

Rozwój OOŚ na świecie

- 1970 - w USA weszła w życie Ustawa o narodowej polityce środowiskowej (The National Environmental Policy Act - NEPA). Wymóg opracowania stanowiska dotyczącego oddziaływanie na środowisko (Environmental Impact Statement - EIS);
- Lata 70. - Kanada, Australia, Nowa Zelandia wprowadziły OOŚ do systemów prawnych;
- 1985 - Europejska Wspólnota Gospodarcza wydała Dyrektywę o OOŚ (The EIA Directive (85/337/EEC));
- 1991 - Europejska Komisja Gospodarcza ONZ przyjęła Konwencję z ESPOO o OOŚ w kontekście transgranicznym;
- 1992 - Deklaracja Szczytu Ziemi w Rio: Zasada 17 dotyczy OOŚ jako narzędzia kontroli zamierzonych działań, które mogą niekorzystnie wpływać na środowisko;
- 2001 - Unia Europejska przyjęła Dyrektywę o strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (SEA) Directive 2001/42/EC;
- 2025 - W Unii Europejskiej trwa dyskusja dotycząca usprawnienia OOŚ i wydawania pozwoleń środowiskowych w kontekście konkurencyjności gospodarki.

Początki OOS w PRL

- Utworzenie Ministerstwa Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska [29 marca 1972];
- Ustawa z dnia 31 stycznia, 1980 r. o ochronie kształtowaniu środowiska
 - W preambule: *“uznaje się za niezbędne ... określenie środków prawnych zapewniających korzystanie ze środowiska zgodnie z potrzebami społeczeństwa i gospodarki narodowej”*;
 - Art. 70. 1. *Organ administracji państwowej właściwy w sprawach ochrony środowiska może zażądać od inwestora, a także od właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego albo zespołu obiektów, przedłożenia opinii sporządzonej przez wskazanego rzeczoznawcę co do oddziaływania inwestycji lub obiektu budowlanego albo zespołu obiektów na środowisko.*

Początki OOS w PRL c.d.

- Ustawa z dnia 12 lipca 1984 o planowaniu przestrzennym:
 - Art. 38. *Przed udzieleniem wskazań lokalizacyjnych dotyczących inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi Organy ... uzgadniają je z Urzędem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym;*
- Zarządzenie Ministra – Kierownika Urzędu Ochrony Środowiska i Gospodarki wodnej z dnia 27 marca 1985 w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi
 - Kryteria: wielkość emisji do powietrza ilość ścieków, ilość odpadów, stosunki wodne, pobór wody, przesył energii, emisja hałasu, pole elektromagnetyczne, substancje promieniotwórcze. **Do wniosku niezbędna opinia rzeczoznawcy** odnośnie do oddziaływania projektowanej inwestycji na środowisko

Rozwój systemu OOŚ w okresie transformacji

- **Ustawa z dnia 27 kwietnia 1989 o zmianie** Ustawy o OiKŚ i ustawy Prawo wodne
*Art.70 ust. 1. Terenowy Organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego ~~właściwy w sprawach ochrony środowiska~~ może decyzją zobowiązać ~~zażądać od~~ inwestora, a także od właściciela lub zarządcy obiektu budowlanego albo zespołu obiektów, ~~przedłożenia opinii~~ do przedstawienia sporządzonej przez wskazanego rzeczoznawcę ~~co do~~ oceny oddziaływania inwestycji lub obiektu budowlanego albo zespołu obiektów na środowisko.
W ust. 2-4 słowo „opinia” zastępuje się słowem „ocena”*
- **Zarządzenie Min OŚZNiL z 23 kwietnia 1990** w sprawie inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz warunków jakim powinna odpowiadać sporządzona przez rzeczoznawcę OOŚ
Lista inwestycji szczególnie szkodliwych; OOŚ - wymagania, warianty, zawartość
- **Rozporządzenie Min OŚ ZNiL z dnia 13 maja 1995** w sprawie określenia rodzajów inwestycji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz OOŚ
 - Lista inwestycji szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi
 - Lista inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska
 - Wymagania dla OOŚ

Rozwój systemu OOŚ w okresie transformacji c.d.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym

Art. 14. 1) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

*"2. Do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dołącza się **prognozę skutków wpływu ustaleń planu na środowisko przyrodnicze**, sporządzoną przez biegłego z listy Ministra OŚZNiL."*

USTAWA z dnia 29 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy o OiKŚ oraz o zmianie niektórych ustaw

Art. 1. 42) art. 70 otrzymuje brzmienie:

*"Art. 70. 1. Wojewoda może decyzją zobowiązać inwestora, a także właściciela, zarządcę lub posiadacza obiektu budowlanego albo zespołu obiektów do przedstawienia sporządzonej przez **biegłego z listy Ministra OŚZNiL** oceny oddziaływania inwestycji lub obiektu budowlanego albo zespołu obiektów na środowisko."*

Zmiany w związku z integracją z UE

- Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Weszła w życie 2001-01-01; Uchylona 2001-10-01;
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Ewolucja podejścia do ekspertów

Ustawa o KIOŚ 1980

Opinie dotyczące ochrony środowiska opracowują wpisane na listę rzeczoznawców szkoły wyższe, placówki naukowe, instytuty naukowo-badawcze oraz jednostki organizacyjne prowadzące działalność naukowo-badawczą, jak też stowarzyszenia naukowe, naukowo-techniczne i osoby fizyczne. Listę tę ustala i prowadzi Minister Administracji Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

Ustawa o KIOŚ 1997

Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa powołuje komisję kwalifikacyjną do spraw uprawnień biegłych, a także prowadzi listę biegłych.

Ustawa o dostępie do informacji o środowisku ... 2000

Brak wymagań wobec wykonawcy raportu o OOŚ, utworzenie komisji ds. OOŚ

Ilustracja drogi, jaką przeszliśmy

OCHRONA ŚRODOWISKA

Ustawa z dnia 31 stycznia, 1980 r. o ochronie kształtowaniu środowiska

- 118 artykułów na 15 stronach, miała 6 zmian;

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.

- 442 artykułów na 185 stronach, wdraża 17 Dyrektyw, do 2025 miała 46 zmian;

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustawa o KiOŚ (1980): Rozdział 2 Ochrona środowiska w działalności inwestycyjnej

trzy artykuły, w tym art. 70. dotyczący opinii co do oddziaływania obiektu na środowisko.

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (2008);

174 artykułów na 179 stronach, wdraża 7 Dyrektyw, miała 8 zmian.

Co dalej z OoŚ – przesłanki ewolucji

Techniczne

- Rozwój i standaryzacja technologii;
- Doskonalenie algorytmów i modeli ilościowych opisujących oddziaływanie przedsięwzięć na środowisko;
- Rozwój autonomicznych systemów monitorowania emisji i imisji.

Społeczne

- Rosnąca świadomość, aktywność i kontrola społeczna.

Polityczno-gospodarcze

- Zintegrowanie wymogów środowiskowych i wzmocnienia konkurencyjności;
- Zapewnienie dostępu do zasobów i produktów strategicznych;
- Skrócenie łańcuchów dostaw;
- Uproszczenie procedur oceny i raportowania.

Kierunek zmian???

Zintegrowana ocena oddziaływania na środowisko, sferę społeczną i gospodarkę

Za prawdopodobne uznaję powiązanie przyszłej procedury zintegrowanej oceny z wdrażanym w UE systemem raportowania ESG

Warto zapoznać się z

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju

ROZPORZĄDZENIE DELEGOWANE KOMISJI (UE) 2023/2772 z dnia 31 lipca 2023 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE w odniesieniu do standardów sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju

EFRA - Association providing Technical Advice to the European Commission in the form of draft European Sustainability Reporting Standards

<https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting>

Dziękuję za uwagę

Andrzej Mizgajski

a.mizgajski@uniwersytetkaliski.edu.pl

SKOŚ

Stowarzyszenie Konsultantów
Ocen Środowiskowych